Krangler om pensjonstest

Stresser pensjon: Selv om det kommer tre aksjekrakk i løpet av 40 år, er pensjonen din fortsatt intakt, ifølge Storebrand.

Uenig: Regnestykket møter motbør fra pensjonsekspert Tor Sydnes i Gabler.

PENSJON

JACOB TRUMPY
OSLO

Storebrand har gjennomført et knippe stresstester av innskuddspensjon for å se hvor godt den tåler økonomiske sjokk over en 40-årsperiode.

– Konklusjonen er at innskuddspensjon er en trygg investering og alltid har en positiv avkastning over et livsløp. Du trenger ikke å frykte for å miste innskuddet du har lagt inn, selv uten en såkalt innskuddsgaranti, sier investeringsdirektør Lars-Erik Eriksen i Storebrand.

Storebrand har regnet på tre aksjekrakk over 40 år og bruker ellers Finans Norges forutsetninger om avkastning i aksjer, renter og eiendom. Konklusjonen er at innskuddspensjon i de aller fleste situasjoner vil ha bedre avkastning enn den gamle ordningen med rentegaranti, såkalt ytelsespensjon.

Regnestykket blir tilbakevist av rådgivningsselskapet Gabler, som mener at den gamle ordningen er bedre enn sitt rykte.

Tre aksjekrakk

Storebrands hovedbudskap er at vanlige kunder har lite å frykte ved å spare med en stor aksjeandel, selv i tider med store svingninger i markedet. Argumentet støttes av historiske tall, som blant annet inkluderer store aksjefall i 1987, 2001 og 2008.

– Ved å eie mye aksjer tidlig i karrieren og trappe ned andelen de siste 25 årene før pensjonistalder får du bedre avkastning enn om aksjeandelen er lav, sier Eriksen.

De fleste nordmenn med innskuddspensjon har 20 eller 50 prosent aksjeandel. Selskapet har laget en «anbefalt» profil med rundt 85 prosent aksjeandel frem til 43 år og den faller mot 23 prosent andel ved 67 år.

I stresstestene blir den anbefalte modellen utsatt for et verste scenario (se grafikk).

- Tre aksjefall på 50 prosent i løpet av perioden. I året etter krakket henter aksjene inn halvparten av verditapet.
- I alle andre år stiger aksjene med 7,5 prosent i snitt.
- Avkastningen på renter er 5,2 prosent og for eiendom seks prosent i hele perioden.

– Selv i verste scenario har den anbefalte innskuddspensjonen en årlig avkastning på 5,1 prosent, sier Eriksen.

Tor Sydnes, kunde- og markedsansvarlig i Gabler as, som gir råd til bedriftene om pensjon, er uenig i konklusjonen.

– I denne testen har Storebrand lagt inn flere aksjekrakk, men det er den gode renteutviklingen som redder dem, sier Sydnes.

I virkeligheten gir renteprodukter cirka 2,5 prosent avkastning for pensjonskundene i dag.

– Hvis rentenivået hadde ligget på vel fem prosent over tid, så vil det være enkelt for pensjonsselskapene å sette sammen en ytelsesportefølje med lav risiko og samme avkastning. Noe annet ville lignet på mislighold av kundenes midler, sier Sydnes.

– Hvordan ville ytelsespensjon og fripoliser da ha klart seg i en test med flere krakk og betydelig lavere rentenivå?

– Da ville innskuddspensjon sannsynligvis ha levert svakere avkastning ved to aksjekrakk eller mer i løpet av 40 år.

Egen rentetest

Storebrand har gjort en lignende test av innskuddspensjon med tre aksjekrakk og 2,5 prosent avkastning på renter. Da blir den årlige avkastningen 4,1 prosent i snitt.

Da er det ikke lenger et klart svar på når innskuddspensjon leverer bedre avkastning enn ytelsespensjon og fripoliser.

– Dette er et veldig hypotetisk spørsmål. De siste ti årene har avkastningen til Storebrands innskuddskunder vært 6,5 prosent årlig, mens ytelseskundene har fått rundt fem prosent. Vi forventer omtrent samme avkastning for innskuddskundene fremover, sier Eriksen.

Sydnes tror ikke det finnes en klar vinner av pensjonsmodell som er best i alle kriser. Pensjonsselskapene ivrer likevel for å selge nye produkter som er mindre kapitalkrevende.

– Min bekymring er at selskapene har økonomisk fordel av å flytte kunder over fra ytelsesordninger til nye produkter med investeringsvalg. Derfor argumenterer de veldig sterkt for innskuddsprodukter, særlig i perioder med god aksjeutvikling som nå, sier Sydnes.

– Vi legger ikke skjul på at vi er tjent med å flytte kunder, men de fleste kundene er også tjent med dette. Når fripoliser med investeringsvalg blir en mulighet, vil vi kun anbefale investeringsvalg til de kundene som dette vil lønne seg for, sier Eriksen.

PENSJONSMODELLER

- **Ytelsespensjon:** Arbeidstager er sikret en gitt pensjonsytelse gjennom hele pensjonstiden.
- **Innskuddspensjon:** Arbeidsgiver skyter hvert år en viss andel av lønnen inn på arbeidstagers pensjonskonto. Midlene plasseres i aksjer og rentepapirer. Pensjonen avhenger av oppnådd avkastning, og pengene utbetales over et gitt antall år etter pensjonsalder.
- **Hybridmodell:** Ligner mest på innskuddspensjon i opptjeningsfasen (jo flere år i jobb desto høyere pensjon), og på ytelsespensjon i pensjonsfasen (utbetaling så lenge man lever). Pensjonsbeholdningen kan oppjusteres i takt med lønnsveksten i den enkelte virksomhet, i takt med lønnsveksten i samfunnet, eller basert på avkastningen i markedet.

TESTER PENSJONER. Investeringsdirektør Lars-Erik Eriksen i Storebrand.

SER INGEN VINNER. Pensjonsrådgiver Tor Sydnes i Gabler.

Pensjonsregnskapet

Flest på innskudd, men ytelsepensjon er størst.

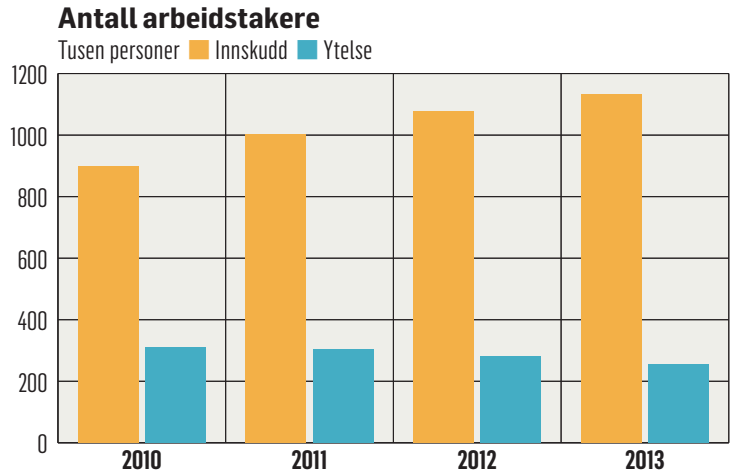

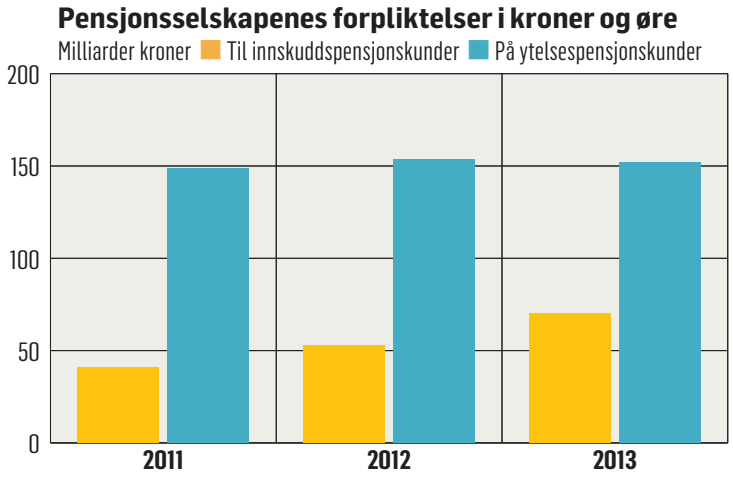

20©14DagensNæringsliv grafikk/Kilde: Finans Norge

TRENGER NY PENSJON. Administrerende direktør Barbro Malmgren i Skagerak Energi snakker med nestleder Eivind Gramme i Tekna lokalt og de øvrige ansattesatte om ny pensjonsordning. Foto: Per Thrana

M3 holder utfordrerne på avstand
NESTE SIDE

Storebrand stresstester innskuddspensjon

- Storebrand har **laget en «anbefalt» innskuddspensjon** med vel 85 prosent aksjeandel tidlig i karrieren. Andelen faller gradvis til 23 prosent ved 67 år.
- I en stresstest blir pensjonen utsatt for **50 prosent aksjefall ved år 40, 57 og 65**. Året etter fallet henter børsen inn halvparten av fallet.
- Testene er gjort med henholdsvis 5,2 og 2,5 prosent avkastning på renter.

Stresstest av innskuddspensjon. Millioner kroner.

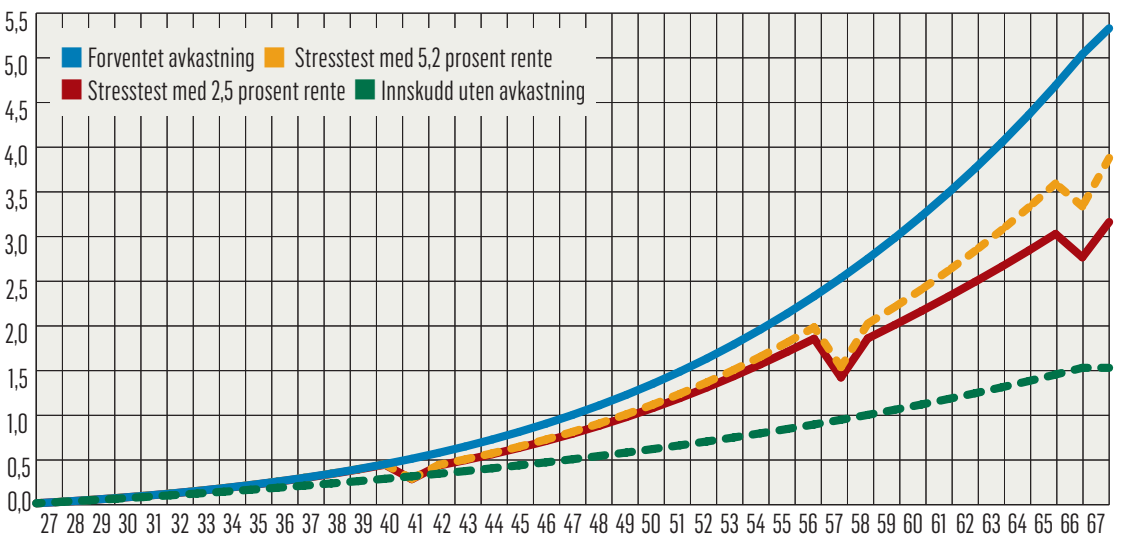

20©14DagensNæringsliv grafikk/Kilde: Storebrand

Har grublet i to år

OSLO: Ledelsen hos Skagerak Energi i Porsgrunn jobber sammen med de tillitsvalgte og eksterne rådgivere for å finne fremtidens pensjonsmodell for rundt 630 ansatte.

Konserndirektør for stab og tjenester, Barbro Malmgren, forteller at prosjektet kom i gang i 2012. Da Banklovkommisjonen la frem et utredningsarbeid med nye innskuddssatser og en ny tjenestepensjon ble vedtatt ved årsskiftet, ble det en stor fremgang i prosjektet.

Skagerak Energi har en ytelsesordning i egen pensjonskasse. Enten fortsetter ordningen, eller det velger en av de alternative ordningene – innskuddspensjon eller ny tjenestepensjon.

– Vi utfører en grundig gjennomgåelse for å være sikker på at vi har den beste ordningen, sier Malmgren.

Hun viser til at alle alternativer blir vurdert ut fra tre kriterier.

- Ordningen skal sikre at selskapet er konkurransedyktig i arbeidsmarkedet.
- Ordningens effekt på selskapets kostnader og likviditet skal belyses.
- Graden av forutsigbarhet og risiko for selskapet og arbeidstager er også viktig.

– Vi vurderer ordningene mot den vi allerede har. Det er viktig at ordningen vi velger balanserer de tre kriteriene på en god måte. Energiselskapene står overfor krevende tider på grunn av lavere strømpriser og store investeringer, så kostnader er også er et viktig tema, sier hun.

En arbeidsgruppe i selskapet har sammen med Gabler levert en sluttrapport med en nøytral vurdering av ordningene. Senere i år vil ledelsen sammen med de ansatte velge fremtidig pensjonsordning.